

מהדורה למורה – מפתח תשובות

🌍 גלובליזציה – כפר עולמי • תיכון – מהדורה למורה

מפתח לכל 3 המסלולים (רגיל • חנ"מ • עולים) ולכל המשחקים בחוברות התלמיד

מסלול רגיל

🕵️ בלש הטקסט

האשם/ה: בצורת באזור גידול – הבצורת באזור הגידול. כל הגורמים המקומיים והלאומיים "לא השתנו", ואילו "היבול הצטמצם בחדות" כשהביקוש "נשאר כשהיה". היצע קטן מול ביקוש קבוע מעלה מחיר עולמי – זו התלות ההדדית של הכפר העולמי.

1. מה ניתן להסיק מן השיחה עם תמר? ← העלויות המקומיות של בית הקפה לא השתנו (שולל: עליית שכר בבית הקפה)
2. מה עולה מדברי ספק הפולים על ההובלה? ← עלויות ההובלה בים אף ירדו מעט (שולל: התייקרות ההובלה הימית)
3. איזה משפט מוציא מן החשבון את השערת המכס? ← "שיעור המכס על פולי קפה לא שונה כבר שנים" (שולל: מכס חדש על יבוא)

🗝️ צופן

1. תפריט
2. כשרים
3. האחדה
4. מסורת
5. הכלאה

המסר: מי מעצב את התרבות שלכם? גם אתם 🌍✍️

🗺️ תחנות – קוד: תלות

1. המכרה: תלות באזור אחד – תקלה שם משבשת ייצור בעולם כולו → ת
2. מפעל ההרכבה: יתרון יחסי ↔ התמחות במה שמדינה מייצרת ביעילות יחסית רבה • מיקור חוץ ↔ העברת שלב בייצור לחברה או למדינה אחרת • תאגיד רב-לאומי ↔ חברה שפועלת ומייצרת בכמה מדינות • שרשרת ערך ↔ רצף שלבים שבכל אחד מהם מתווסף ערך למוצר → ל
3. נתיבי השיט: נקודת חנק ↔ מעבר צר שחסימתו משבשת את הסחר העולמי • הובלה רב-אופנית ↔ מעבר של מכולה בין אונייה, רכבת ומשאית • נמל מרכזי (האב) ↔ נמל שאליו מגיעות אוניות ענק ומשם מפיצים הלאה → ו
4. הכיס שלכם: משבר במדינה אחת מורגש מהר בכלכלות רבות אחרות → ת

⏳🗂️ מיון

1. כריית מתכות ומינרלים
2. ייצור רכיבים כמו שבבים ומסכים

3. הרכבת המכשיר במפעל
4. הפצה בעולם ומכירה
5. שימוש יומיומי לאורך כמה שנים
6. מחזור – או השלכה כפסולת אלקטרונית

- גורם דוחף: עלויות עבודה גבוהות במדינת המוצא • רגולציה סביבתית מחמירה במדינת המוצא • מחסור בעובדים במדינת המוצא
- גורם מושך: הטבות מס שמציעה מדינת היעד • קרבה לנמל גדול במדינת היעד • שוק צרכנים גדל במדינת היעד

- עובדה: רוב הסחר העולמי בסחורות עובר בדרך הים • תעלת סואץ מחברת את הים התיכון לים סוף • מכולות הן בגודל תקני ואחיד • הובלה אווירית מהירה יותר מהובלה ימית
- טענה פרשנית: הגלובליזציה הורסת את התרבות המקומית • מיקור חוץ הוא הוגן כלפי העובדים • מדינות צריכות להגן על התעשייה שלהן במכסים

נחשו ובדקו

1. מה יקרה למפעלים? ← ייסגרו או יעבירו את הייצור למדינות עם שכר נמוך. ההמשך: בתוך עשור נסגרו שניים מן המפעלים. השלישי שמר בעיירה רק את העיצוב והשיווק, והעביר את התפירה אל מעבר לים.
2. איזו דרך תוכיח את עצמה לאורך זמן? ← השקעה בהכשרה מקצועית חדשה. ההמשך: מפעל טקסטיל חדש לא הגיע. מי שעברו הכשרה – בטכנאות, בלוגיסטיקה ובשירותים – מצאו עבודה בהדרגה, אך עבור עובדים מבוגרים המעבר היה קשה וארוך.
3. איזה סוג עבודות ייווצר בו? ← עבודות בלוגיסטיקה – מיון, אחסון ושינוע. ההמשך: מרכז ההפצה העסיק מאות עובדים במיון, באחסון ובניהול משלוחים – רבים מהם ילדי העובדים מהמפעלים שנסגרו.
4. האם יש לה סיכוי? ← כן – אם תמצא נישה של קהל שמחפש ייחודיות וקיימות. ההמשך: הסטודיו מוכר ברשת ללקוחות מכמה יבשות. "הגלובליזציה סגרה את המפעל של השכונה שלי," היא אומרת, "ואותה גלובליזציה מאפשרת לי למכור לכל העולם מכאן."

יוצא דופן

1. פרוטקציוניזם – הוא מגביל סחר כדי להגן על ייצור מקומי – השאר נשענים על פתיחות וחלוקת עבודה בין מדינות
2. נמל רוטרדם – הוא יעד ומרכז שינוע – השאר מעברים שאוניות חוצות בדרכן
3. ירידה בשיעור העוני העולמי – היא תופעה חיובית המיוחסת בין השאר לגלובליזציה – השאר מחירים סביבתיים
4. מבצע הנחות עונתי בחנות – זהו אירוע מקומי ומתוכנן – השאר זעזועים שמתגלגלים דרך התלות ההדדית
5. תוכנית ריאליטי בפורמט בין-לאומי – היא מוצר תרבותי גלובלי שמשוכפל בהתאמות מקומיות – השאר ביטויים של תרבות מקומית

משחקי סיום

טריוויה: 1) תלות הדדית בשרשרת האספקה • 2) כי שלבי הערך הגבוה מרוכזים לרוב במקומות מסוימים • 3) הראשונה מתאימה את הגלובלי למקומי, השנייה מטשטשת את המקומי • 4) שימוש ממושך, תיקון והחלפה • 5) לצמצם פגיעות בזמן משבר בשרשרת • 6) הגלובליזציה הוזילה מוצרים והפיצה ידע, אך מעוררת שאלות של סביבה והוגנות

נכון/לא נכון: 1) נכון • 2) לא נכון • 3) נכון • 4) לא נכון • 5) לא נכון • 6) נכון • 7) נכון • 8) לא נכון • 9) נכון • 10) לא נכון

מחסן מילים: (1) יתרה מזו • (2) לעומת זאת • (3) בנוסף • (4) לפיכך • (5) לסיכום

בלש הניסוח: התרחבה שרשראות האספקה → התרחבו שרשראות האספקה • למרות שההובלה → מאחר שההובלה • הנמל העיר → נמל העיר • שתים עשרה קווי שיט → שנים עשר קווי שיט • לכן → עם זאת

מסלול חנ"מ

🕵️ בלש הטקסט

האשם/ה: השריפה במפעל השבבים – השריפה במפעל השבבים 🔥. המפעל "מוכר שבבים לכל העולם".
תקלה במקום אחד משפיעה על כולם – זו תלות הדדית.

1. מה כתוב על החנות? ← היא לא העלתה את הרווח (שולל: החנות)
2. האם המדינה הוסיפה מס? ← לא, אין מס חדש (שולל: מס חדש)

🗝️ צופן

1. תרבות
2. שפה
3. חגים

המסר: גלובלי + מקומי = עולם עשיר יותר 🌍🏡

🗺️ תחנות – קוד: קשר

1. כבל מתחת לים: בכבלים מתחת לים → ק
2. מרכז ההפצה: ממיינים חבילות לחנויות → ש
3. הצרכן: בודק מה הוא באמת צריך → ר

⏳🗂️ מיון

1. ⛏️ כריית מתכות
2. 🏭 ייצור הטלפון
3. 📦 משלוח לחנות
4. ♻️ מחזור בסוף

- עובדה ☑️: אוניות מובילות מכולות • יש כבלים מתחת לים • מחזור חוסך חומרים
- דעה 💭: טלפון חדש הוא הכי שווה • גלובליזציה זה נורא

🔮 נחשו ובדקו

1. האם היא יכולה לעבוד בשבילו? ← כן, דרך האינטרנט. ההמשך: מאיה עובדת מהבית. הלקוח נמצא בצד השני של העולם 🌍.
2. למה בשעה כזאת? ← אצלו עכשיו יום ☀️. ההמשך: אצל הלקוח עכשיו צהריים. יש הפרש שעות ⏰.
3. מה כדאי לה לעשות? ← לקבוע שעות עבודה ברורות. ההמשך: מאיה כתבה ללקוח מתי היא זמינה. הוא הסכים 👍.

יוצא דופן

1. 🏖️ חופשה – היא לא קשורה לסחר
2. 🕯️ מנהג חג מקומי – הוא מסורת מקומית – השאר תרבות גלובלית
3. 🏷️ הנחה בחנות – היא לא אירוע של מזג אוויר

משחקי סיום

טריוויה: 1) בגלל תלות הדדית • 2) לתקן ולהחליף • 3) יש בה תועלת וגם מחיר • 4) ספקים מגוונים

נכון/לא נכון: 1) נכון • 2) לא נכון • 3) נכון • 4) לא נכון • 5) נכון • 6) לא נכון

מחסן מילים: (1) בנוסף • (2) לעומת זאת • (3) לכן

בלש הניסוח: התרחבה השרשראות → התרחבו השרשראות • הנמל העיר → נמל העיר • לכן → אבל

מסלול עולים חדשים

🕵️ בלש הטקסט

האשם/ה: האינטרנט – האינטרנט 🌐. הדבר החדש היה "חנות באינטרנט". עכשיו קונים ממנה אנשים "מארבע יבשות".

1. האם מרים פתחה חנות ברחוב? ← לא, היא לא פתחה (שולל: חנות ברחוב)
2. מה קרה למחיר התכשיטים? ← הוא לא ירד (שולל: מחיר נמוך)
3. מה כתוב על הדואר? ← הדואר עבד גם קודם, כמו תמיד (שולל: הדואר)

🗝️ צופן

1. הגירה
2. עבודה
3. שפה
4. מגוונת

המסר: גם הסיפור שלכם הוא חלק מהעולם 🌍🤍

🗺️ תחנות – קוד: חיבור

1. המכרה: מהאדמה → ח
2. המפעל: תאגיד ↔ חברה גדולה בהרבה מדינות • מיקור חוץ ↔ עבודה שעוברת למדינה אחרת • שכר ↔ כסף שמקבלים על עבודה → י
3. הים: תעלת פנמה ↔ מחברת שני אוקיינוסים באמריקה • מצר מלאכה ↔ מעבר ים צר באסיה • תעלת סואץ ↔ מחברת את הים התיכון וים סוף → ב
4. הכבל: בכבל מתחת לים → ו
5. הבית: עולם מחובר וקרוב → ר

⏳🗂️ מיון

1. מרים עושה תכשיט
2. מרים מצלמת ומעלה לאינטרנט
3. קונה בחו"ל מזמין
4. הדואר שולח את החבילה
5. הקונה מקבל את התכשיט

- סיבה: יש אינטרנט כמעט בכל מקום • משלוח באונייה זול • יש הרבה טיסות
- תוצאה: אפשר ללמוד מכל מקום • מוצרים מרחוק נמכרים בחנות • קל לבקר אנשים רחוקים

נחשו ובדקו

1. באיזו שפה ידברו בפגישות? ← אנגלית. ההמשך: בפגישות מדברים אנגלית. אלכס שמח, כי הוא יודע אנגלית.
2. מתי יקבעו פגישה? ← בשעה שנוחה לכולם. ההמשך: בגרמניה 9:00 בבוקר, בישראל 10:00, ובהודו 13:30 בצהריים.
3. מה הוא ירגיש? ← שמחה וקצת בית. ההמשך: אלכס אכל ושמח. אחר כך הביא לשם חברים מהעבודה.

יוצא דופן

1. גשם – הוא לא קשור לכסף
2. מחשב – הוא לא שפה
3. טיול – הוא לא קנייה ומכירה
4. עץ – הוא לא עוזר לתקשורת

משחקי סיום

טריוויה: 1) מאחורי כל מוצר יש מסע ואנשים רבים • 2) הוא מציג את הניסוי של נגה • 3) הן מוכיחות שהמוצרים באים מכל העולם • 4) לכן • 5) שגם הבחירות שלה חשובות

נכון/לא נכון: 1) נכון • 2) לא נכון • 3) נכון • 4) לא נכון • 5) נכון • 6) לא נכון • 7) נכון • 8) לא נכון

מחסן מילים: (1) לכן • (2) אבל • (3) לכן גם • (4) בנוסף

בלש הניסוח: המוצרים של נגה בא → המוצרים של נגה באו • הקפה הבוקר → קפה הבוקר • לכן → אבל

לוודא

- "רוב הסחר העולמי בסחורות עובר בדרך הים" – המקובל: כ-80% מהנפח; לוודא.
- בהודו רשתות מזון בין-לאומיות אינן מגישות בשר בקר – לוודא ניסוח.
- סגירת מפעלי טקסטיל בפריפריה בישראל בשנות ה-90 וה-2000 – תיאור כללי; לוודא.
- ירידה בעוני הקיצוני העולמי בעשורים האחרונים – נתון מקובל; לוודא ניסוח.
- הפרשי שעות: גרמניה (UTC+1), ישראל (UTC+2), הודו (UTC+5:30) – נכון לשעון חורף; בקיץ ההפרש ישראל–הודו 2.5 שעות.
- מתכות לטלפונים (למשל קובלט, מתכות נדירות) מרוכזות במדינות מעטות – ניסוח כללי.
- תעלת סואץ נפתחה ב-1869; תעלת פנמה – ב-1914.
- המכולה האחידה הומצאה באמצע המאה ה-20 (שנות ה-50).
- המונח "כפר עולמי" נטבע בשנות ה-60 של המאה ה-20 – לוודא.
- מקור המונח "גלוקליזציה" בעולם העסקים – לוודא.
- "רוב הסחר העולמי לפי נפח עובר בים" – לוודא אם מציגים אחוז.
- מצר מלאכה – בין חצי האי המלאי לסומטרה.